

Anton de Kom Universiteit van Suriname

Bibliotheek

Universiteitscomplex, Leysweg 86, Paramaribo, Suriname, Postbus 9212
Telefoon (597)464547, Fax (597)434211, E-mail: adekbib@uvs.edu

APPROVAL

NAAM:

Badri Janita

verleent wel / niet aan de AdeKUS kosteloos de niet-exclusieve toestemming om haar / zijn Drs. / B.Sc. / M.Sc.
afstudeerscriptie online beschikbaar te stellen aan gebruikers binnen en buiten de AdeKUS.

Plaats en datum,

Paramaribo 6 aug 2019

Handtekening

Badri

ANTON DE KOM UNIVERSITEIT VAN SURINAME

Faculteit der Juridische Wetenschappen

**HOOFDLIJNEN VAN HET STRAFRECHTELIJK
SANCTIESTELSEL IN HET HERZIENE WETBOEK VAN
STRAFRECHT IN SURINAME**

Thesis ter verkrijging van de graad van Bachelor of Laws (LLB)

Janita S. Badri
Begeleider: Mr. J. Kasdipowidjojo
Paramaribo, Augustus 2017

LIJST VAN AFKORTINGEN

Art.	Artikel
Artt.	Artikelen
CPI	Centraal Penitentiare Inrichting
DNA	De Nationale Assemblee
EVRM	Europees Verdrag voor de Rechten van de mens
G.B	Gouvernementsblad
GW	Grondwet
HR	Hoge Raad der Nederlanden
HvB	Huis van Bewaring
HvJ	Hof van Justitie
IVBPR	Internationaal Verdrag voor de rechten van de mens
JOG	Jeugd Opvoedingsgesticht
K.A.T	Kantoor Abeids Therapie
MvT	Memorie van Toelichting
O.M	Openbaar Ministerie
Pa's	Penitentiare Ambtenaren
PID	Penitentiare Inrichting Duisburglaan
PIH	Penitentiare Inrichting Hazard
P.G	Procureur Generaal

S.B	Staatsblad
WvSr	Wetboek van Strafrecht
WvSv	Wetboek van Strafvordering
WED	Wet Economische Delicten
WDZ	Wet Delinquentenzorg

VOORWOORD

Deze thesis is geschreven ter afronding van de Rechten studie aan de Faculteit der Juridische Wetenschappen van de Anton de Kom Universiteit van Suriname.

De keuze ging uit naar het onderwerp ‘Hoofdpijnen van het strafrechtelijk sanctiestelsel in het herziene Wetboek van Strafrecht in Suriname’ daar de rechter dagelijks mee geconfronteerd wordt straffen toe te passen op daders die een strafbaar feit hebben gepleegd. Dit onderwerp spreekt mij bijzonder aan. Het is zeer interessant voor mij geweest om onderzoeken te verrichten met betrekking tot dit onderwerp. En heb ook vele ervaringen opgedaan door de penitentiaire inrichtingen van Suriname te bezoeken.

Mijn woord van dank wil ik ten eerste richten aan de ‘Almachtige God’ die mij altijd de nodige kracht, energie en wijsheid geeft.

Vervolgens wil ik mijn begeleider mr. J. Kasdipowidjojo bedanken die altijd bereid is geweest mij de juiste richtlijnen te geven en vooral uitgebreid uit te leggen hoe aan informatie te komen.

Een bijzonder woord van dank gaat uit naar mijn ouders de heer Dwarkapersad Badri en mevrouw Lachmiwatie Badri die mij altijd gestimuleerd hebben om een academische studie te doen. En in het bijzonder ben ik heel erg trots op mijn moeder, op haar opvoeding die ze aan mij heeft gegeven en mij altijd positief bijstaat in alles.

Mijn bijzondere erkentelijkheid gaat uit naar mijn twee broers Dhanzaam Badri en Randjeet Badri. Zonder hun motivatie en steun zou ik het nooit zo ver schoppen in het leven. Vooral mijn oudste broer Dhanzaam die veel meer voor mij betekent dan een broer zijn en die mij sinds mijn jonge jaren zei: “jij moet een rechter worden ” en dus daarom al mijn studie kosten op zich heeft genomen. Thank you my Big Brothers for making my life!!!

Paramaribo, july 2017

Badri Janita

INHOUDSOPGAVE

LIJST VAN AFKORTINGEN

VOORWOORD

INLEIDING..... 1

HOOFDSTUK 1. HET SANCTIESTELSEL NA WETSWIJZIGING 3

HOOFDSTUK 2. DE TAAKSTRAF IN HET SURINAAMSE SANCTIESTELSEL 6

2.1 Het Surinaamse sanctiestelsel 6

2.2 De taakstraf als hoofdstraf..... 7

2.2.1 Modaliteiten van de leerstraf in Nederland 9

2.3 Wat is het rechterlijk pardon 11

HOOFDSTUK 3. DE GEVANGENISSTRAF 13

3.1 Geschiedenis gevangenisstraf..... 13

3.2 Gevangenisstraf in Nederland 14

3.3 Gevangenisstraf in Suriname 15

3.3.1 De tenuitvoerlegging van de gevangenisstraf..... 16

3.4 De drie penitentiaire inrichtingen van Suriname..... 19

3.4.1 De Centrale Penitentiaire Inrichting 19

3.4.2 De Penitentiaire Inrichting Duisburglaan..... 23

3.4.3 De Penitentiaire Inrichting Hazard..... 24

HOOFDSTUK 4. DE GELDBOETE ALS SANCTIE..... 27

4.1 Historische achtergrond..... 28

4.2 Strafrechtelijke geldboete in Suriname 29

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

BRONVERMELDING

INLEIDING

Voor de bestudering van een onderwerp gebaseerd op het Wetboek van Strafrecht ontkomt men niet aan hetgeen bepaald is in artikel 1 van dit wetboek. In dit artikel is gesteld dat “Geen feit strafbaar is dan uit kracht van een daaraan voorafgegane wettelijke strafbepaling” (het Nulla poena sine praevia lege poenali beginsel).

In maart 2015 is het een heugelijk feit geworden dat ons Wetboek van Strafrecht gewijzigd is. Er zijn heel wat wetten gewijzigd, bepaalde wetten zijn vervallen en weer andere die nieuw zijn opgenomen in het wetboek. Als we kijken naar ons strafrechtelijk sanctiestelsel is er hierin een grote wijziging aangebracht. Ons sanctiestelsel is geheel gewijzigd. De doodstraf die de eerste hoofdstraf was in ons oud Wetboek van Strafrecht is weggeschrapd. Ons huidig sanctiestelsel bestaat nu uit vier hoofdstraffen namelijk, de gevangenisstraf, hechtenis, taakstraf en de geldboete en ook uit drie bijkomende straffen deze zijn: ontzetting van bepaalde rechten, verbeurd verklaring van bepaalde goederen en openbaar making van de rechtelijke uitspraak. Nieuw in ons sanctiestelsel is opgenomen de taakstraf als een hoofdstraf en artikel 9a Sr. het rechterlijk pardon. Verder gaan we kijken naar welke regelingen er opgenomen zijn in het herziene Wetboek van Strafrecht met betrekking tot de taakstraf en ook nog welke mogelijkheden er zijn ten aanzien van de geldboete als sanctie die ook nog is aangepast in ons huidig wetboek. Als we kijken naar de gevangenisstraf die tot nu toe de belangrijkste en meest ingrijpende vrijheidsstraf is, zijn er ook wijzigingen gekomen, de gevangenisstraf is nu levenslang of tijdelijk. Een levenslange gevangenisstraf is thans 50 jaar. Dit is geregeld in artikel 11 Sr. Er zijn ook gesprekken gevoerd met de onderdirecteuren van CPI, PID en PIH met betrekking tot de gevangenisstraf, de gevangenis zelf en de gedetineerden.

Op grond van de bovenstaande kan de volgende probleemstelling worden geformuleerd:

Hoe is het sanctiestelsel opgebouwd in de herziene versie van het Wetboek van Strafrecht sinds 30 maart 2015.

Aan de hand van deze probleemstelling kunnen de volgende deelvragen worden gesteld:

- Welke wijziging heeft plaatsgevonden in ons sanctiestelsel?
- Hoe is ons huidig sanctiestelsel opgebouwd?

- Welke vernieuwingen zijn er in ons huidige Wetboek van Strafrecht?
- Wat houdt de taakstraf in?
- Welke regelingen zijn er opgenomen ter uitvoering van de taakstraf?
- Wat is het rechterlijk pardon?
- Wat zijn de regelingen met betrekking tot de gevangenisstraf?
- Wanneer wordt een geldboete opgelegd?

Methoden van onderzoek:

Het onderzoek heeft een beschrijvend en explorerend karakter, waarbij literatuur onderzoek is verricht. Daarnaast zijn er enkele interviews afgenomen met de desbetreffende personen verbonden aan de penitentiaire inrichtingen. Deze interviews hebben te maken met de resocialisatie programma's binnen de inrichtingen, hoeveel personen er in detentie zijn, welke voorzieningen er zijn om activiteiten te ontplooiën binnen de inrichtingen en de cellen indeling van de inrichtingen.

Dit onderzoek zal als volgt worden uitgewerkt:

In hoofdstuk 1 zal een beschrijving en opbouw van het sanctiestelsel weergegeven worden.

In hoofdstuk 2 komt er een uitleg over de taakstraf, de modaliteiten van de taakstraf en ook nog art. 9a Sr. wat het rechterlijk pardon inhoudt.

In hoofdstuk 3 komt aan de orde de gevangenisstraf, de penitentiaire inrichtingen van Suriname en tevens ook een vergelijking met de gevangenisstraf in Nederland.

In hoofdstuk 4 wordt de geldboete als sanctie uitgewerkt en de geldboete categorieën die aangepast zijn in het herziene Wetboek van Strafrecht.

Deze thesis wordt afgesloten met conclusies en aanbevelingen.

HOOFDSTUK 1. HET SANCTIESTELSEL NA WETSWIJZIGING

Geen straf zonder wet¹. In titel II van het Wetboek van Strafrecht zijn onder artikel 9 de straffen opgenomen. Deze straffen zijn vergelijkbaar aan de straffen zoals deze zijn opgenomen in de Nederlandse wetgeving. Sinds 30 Maart 2015 is er sprake van een herziene Wetboek van Strafrecht, dit omdat er wetswijziging heeft plaatsgevonden. Een zeer belangrijke wijziging in het Surinaams Wetboek van Strafrecht is de afschaffing van de doodstraf als sanctie. Hierbij is artikel 10 van het Wetboek van Strafrecht dat als volgt luidde: “de doodstraf wordt door de scherprechter uitgevoerd op een schavot, door de veroordeelde met een strop om de hals aan een galg vast te maken en een luik onder zijn voeten te doen wegvallen” ook komen te vervallen. Suriname heeft zich in een voorhoede positie geplaatst in het Caribisch gebied met de afschaffing van de doodstraf. In vrijwel alle Engelssprekende Caribische landen bestaat de doodstraf nog en in enkele van deze landen wordt het ook nog ten uitvoer gebracht².

Zoals eerder aangegeven zijn er in artikel 9 van het Wetboek van Strafrecht de hoofdstraffen en de bijkomende straffen opgesomd. De hoofdstraffen zijn nu:

1. de gevangenisstraf
2. de hechtenis
3. de taakstraf
4. de geldboete

De bijkomende straffen zijn:

1. ontzetting van bepaalde rechten
2. verbeurd verklaring van bepaalde voorwerpen
3. openbaar making van de rechterlijke uitspraak

¹ Zie artikel 1 WvSr

² <http://www.lachispa.eu/nieuws/doodstraf-blijft-in-wetboeken-cariben/17-july-2017>

Opgemerkt dient te worden dat in het oud Wetboek van Strafrecht de doodstraf als de eerste hoofdstraf werd opgesomd.

In tegenstelling tot de Nederlandse strafwetgeving kent de Surinaamse strafwetgeving nu ook de taakstraf als hoofdstraf in het gewijzigd wetboek. Taakstraffen zijn geschikt voor de daders van naar verhouding lichte delicten. Ten aanzien van misdrijven die bedreigd worden met een vrijheidsstraf of een geldboete kan in plaats daarvan een taakstraf worden opgelegd. Ook bij overtredingen die bedreigd worden met een vrijheidsstraf kan een taakstraf worden opgelegd. Een taakstraf bestaat uit een werkstraf, zijnde het verrichten van onbetaalde arbeid of een leerstraf, zijnde het volgen van een leerproject, of een combinatie van beide. Bij de sanctie leerstraf is resocialisatie een zeer belangrijk aspect. De gehele tenuitvoerlegging van de taakstraf is hierop gericht. Resocialisatie is van belang met name in een kleine samenleving als die van ons. Een belangrijke opmerking is dat alleen bij een veroordeling tot een onvoorwaardelijk vrijheidsstraf van maximaal zes maanden de rechter een taakstraf kan opleggen.

Nieuw in het herziene Wetboek van Strafrecht onder Titel II is artikel 9a het rechterlijk pardon. Dit nieuw artikel geeft de bevoegdheid aan de rechter om na een bewezen verklaring af te zien van enige strafoplegging. Dit kan alleen in bijzondere gevallen zoals:

- de geringe ernst van het strafbare feit
- de persoonlijkheid van de dader
- de omstandigheden waaronder het feit is begaan
- En de omstandigheden nadat het feit is begaan

Voor overtreding is het rechterlijk pardon reeds geregeld in artikel 345 Wetboek van Strafvordering³. Opgemerkt moet worden dat anderzijds in ons nieuw Wetboek van Strafrecht er sprake is van strafverzwaring in de zin dat de maximale tijdelijke gevangenisstraf is verhoogd naar 50 jaar. Dat is gelijk aan levenslang. Ook is de voorlopige invrijheidsstelling voor de daders van

³ Artikel 345 Wv SV: Ten aanzien van feiten, als overtreding strafbaar gesteld, kan in het geding in eerste aanleg de kantonrechter, indien hij dit raadzaam acht in verband met de geringe betekenis van het feit en met de omstandigheden waaronder het is begaan, in het vonnis bepalen, dat geen straf zal worden toegepast.

ernstige misdrijven zoals moord, doodslag, zedendelicten en zware drugsgerelateerde misdrijven afgeschaft. In het algemeen kan gezegd worden dat met de aanname van het nieuwe Wetboek van Strafrecht, Suriname de strafwetgeving heeft aangepast aan hetgeen internationaal gebruikelijk is. Thans zijn ook delicten als “cybercrime” en “terrorisme” die eerder niet voorkwamen in ons strafwetboek, strafbaar gesteld.

HOOFDSTUK 2. DE TAAKSTRAF IN HET SURINAAMSE SANCTIESTELSEL

2.1 Het Surinaamse sanctiestelsel

Een ieder moet zich houden aan de wet, anders begaan zij een wederrechtelijke gedraging. In het Surinaams strafrecht gaat het om sanctioneren van deze gedraging. Men zegt wel: Strafrecht is in de voornaamste plaats sanctierecht. Het strafrecht regelt wat er moet gebeuren als de wet overtreden wordt⁴. Het strafrecht is santierecht, het gaat om het bestraffen van ongeoorloofd gedrag. Het begrip sanctie is in de strafrechtelijk context op te delen in twee categorieën, namelijk straffen (vergeldden) en maatregelen (beveiligen). Het verschil tussen sanctie en maatregel ligt in het doel dat daarmee beoogd wordt. Straffen zijn er om te vergeldden⁵. De straffen worden opgelegd op grond van een strafbaar feit, doch binnen de proportionaliteit van de schuld van de dader en de ernst van het begane feit. Maatregelen worden daarentegen niet op grond van een strafbaar feit opgelegd, maar naar aanleiding daarvan⁶. Maatregelen zijn er voor de maatschappij, ze moeten de samenleving beschermen, gevaar voorkomen en rechtsherstel bewerkstelligen. Straffen kunnen slechts worden opgelegd nadat de rechter heeft vastgesteld dat de verdachte een strafbaar feit heeft gepleegd. Bij maatregelen is dit anders. Maatregelen zijn er zoals eerder gezegd om de samenleving te beschermen en rechtsherstel te bieden. Als de rechter vrijspraak oplegt of ontslag van alle rechtsvervolgning, dan zijn maatregelen in bepaalde gevallen ook mogelijk. Maatregelen kunnen individueel of tezamen met een andere maatregel opgelegd worden⁷. Het Surinaams Wetboek van Strafrecht kent vijf (5) maatregelen, deze zijn geregeld in Titel IIa in de artikelen 54, 55 en 56.

De maatregelen zijn de volgende:

- ontrekking aan het verkeer
- ontneming van het wedrechtelijk verkregen voordeel
- schade vergoeding aan de benadeelden

⁴ Corstens, Kluwer 2005, Pag. 1

⁵ Cleiren & Nijboer, 2009, Pag. 55

⁶ Kelk, Kluwer 2006, Pag. 211

⁷ Kronenberg & Wilde, Kluwer 2007, Pag. 293

- plaatsing in een psychiatrisch inrichting
- en terbeschikkingstelling

Voordat de rechter kan straffen moet er sprake zijn van drie voorwaarden:

1. Een gedraging van een persoon;
2. Deze gedraging moet wederrechtelijk zijn;
3. En de wederrechtelijke gedraging moet verwijtbaar zijn.

Van verwijtbaarheid is er sprake als de dader de mogelijkheid had zich anders te gedragen, dan hij deed. De gedraging moet wederrechtelijk zijn, dit betekent dat iemand zich in strijd met het recht heeft gedragen. Hierbij spelen de stafuitsluitingsgronden een rol. Tenslotte moet de wederrechtelijke gedraging verwijtbaar zijn, de dader moest dus in staat zijn geweest om de gedraging te vermijden.

2.2 De taakstraf als hoofdstraf

De taakstraf is nu een hoofdstraf in ons sanstiestelsel. De taakstraf kan bestaan uit een leerstraf of een werkstraf, een combinatie van beide is ook mogelijk. Door een taakstraf houdt de veroordeelde contact met de samenleving en leert hij zelfdiscipline. Dit verkleint de kans dat hij opnieuw de fout in gaat. Bij een taakstraf is de kans kleiner dat de veroordeelde “besmet” wordt door zwaardere criminelen. In de laatste decennia is de introductie van de alternatieve sancties ook wel de taakstraf genoemd, een heel belangrijke schakel geweest in de ontwikkeling van detentie beleid. Er werd vanuit een ander oogpunt gekeken naar de daders, de slachtoffers, de gemeenschap en het straffen in het algemeen. Taakstraffen (alternatieve sancties) zijn ontstaan in de Verenigde Staten van Amerika en Engeland⁸. Deze twee mogendheden hadden te kampen met overvolle gevangenissen en dat had te maken met de langere straffen die werden uitgesproken en de stijging van de criminaliteit. Verschillende deskundigen hebben toen de koppen bij elkaar gestoken en waren op het idee gekomen om alternatieve strafrechtelijke aanpak te introduceren in hun strafrechtelijk systeem. De ratio daar achter was om de gevangenissen te ontlasten en de criminaliteit vanuit een ander oogpunt te benaderen en te reduceren. In Nederland werd de taakstraf

⁸ Van Dijk, 2005 – 2008, Pag. 40

in 1989 geïntroduceerd in het Wetboek van Strafrecht, na een proefperiode waarvan het resultaat positief was. Er was toen toestemming nodig van de verdachte om mee eens te gaan om een taakstraf opgelegd te krijgen. Pas in 2001 is de taakstraf een hoofdstraf geworden in Nederland. Sindsdien is geen toestemming van de verdachte vereist met de oplegging van deze straf.

In Suriname is de taakstraf geïntroduceerd in 2015 in het herziene Wetboek van Strafrecht. De werkstraf bestaat uit onbetaalde arbeid en kan vanuit de maatschappij beschouwd worden als een vergoeding van de delinquent naar de samenleving toe. De verrichte werkzaamheden komen ten goede aan de samenleving. De leerstraf bestaat uit een verplichte training voor gedragsverandering⁹. Het doel van de leerstraf is dat aan de veroordeelde bepaalde vaardigheden wordt aangeleerd. Bij een veroordeling tot een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van maximaal zes maanden kan de rechter in plaats daarvan een taakstraf opleggen. De taakstraf kan als hoofdstraf worden opgelegd in geval het gaat om een misdrijf waartegen een vrijheidsstraf of geldboete ook mogelijk is. Verder kan een taakstraf ook opgelegd worden bij een overtreding.

Uit artikel 39 lid 2 Sr. blijkt dat de rechter maximaal 480 uren taakstraf mag opleggen. Van deze 480 uren mag niet meer dan 240 uren bestaan uit werkstraf. Deze 480 uren mogen geheel uit leerstraffen bestaan, maar niet alleen uit werkstraffen. Cumulatie van hoofdstraffen is eveneens mogelijk bijvoorbeeld een geldboete en een taakstraf kunnen tezamen opgelegd worden.

Artikel 39 lid 3 Sr. bepaalt dat de termijn waarbinnen de taakstraf voltooid moet zijn een jaar is na het onherroepelijk worden van het vonnis. Deze termijn kan ambsthalfve of op verzoek van de veroordeelde, eenmaal met dezelfde termijn verlengd worden door het Openbaar Ministerie. De termijn waarbinnen de taakstraf moet worden verricht, wordt overigens verlengd met de tijd dat de veroordeelde rechtens zijn vrijheid is ontnomen, alsmede met de tijd dat hij ongeoorloofd afwezig is (*conform art. 39 lid 4 Sr.*)

Artikel 39 a lid 1 Sr. geeft aan dat in het vonnis waarbij de taakstraf is opgelegd, door de rechter wordt bepaald dat indien de veroordeelde de hem opgelegde taakstraf (fen) niet of niet naar behoren verricht, de vervangende hechtenis zal worden toegepast. *Uit lid 3 van dit artikel* blijkt dat de vervangende hechtenis tenminste een dag en ten hoogste acht maanden is *en lid 4 bepaalt*

⁹ Boone 2009, Pag. 350

dat de duur van de vervangende hechtenis verminderd naarmate de taakstraf gedeeltelijk naar behoren is verricht.

Conform art. 39 b lid 1 Sr. is het Openbaar Ministerie belast met het toezicht op de uitvoering van de taakstraf en *lid 2* geeft aan dat de rechter en het Openbaar Ministerie aan een reclasseringsinstelling of wel een bijzondere reclasseringsambtenaar opdracht kunnen geven de veroordeelde te begeleiden en toezicht te houden op de wijze waarop deze de taakstraf verricht. Indien een taakstraf niet naar behoren is verricht, maakt de reclasseringsambtenaar daarvan terstond melding aan het Openbaar Ministerie.

2.2.1 Modaliteiten van de leerstraf in Nederland

De reclasseringsinstelling of ambtenaar zorgt ervoor dat de veroordeelde een passende taakstraf krijgt. Die moet zoveel mogelijk aansluiten bij het misdrijf.

Er zijn 11 verschillende leerstraffen die in Nederland opgelegd kunnen worden aan de veroordeelde¹⁰. Een opsomming van de leerstraffen zijn als volgt:

- ***Arbeidsmotivatietraining:*** In dit intensieve programma krijgt de delictpleger kennis over de arbeidsmarkt. Het programma is bedoeld voor werkloze veroordeelden. Het programma duurt vijf dagen en bestaat uit een combinatie van kennisoverdracht en gedragsoefeningen.
- ***Budgetteringscursus:*** Financiële moeilijkheden zijn soms aanleiding voor het plegen van strafbare feiten. De oorzaak van de financiële problemen is vaak dat men niet om kan gaan met geld en schulden. Een budgetteringscursus kan dan heel nuttig zijn. De rode draad van het programma is het maken van een maandbegroting aan de hand van thema's als inkomsten, vaste lasten, huishoudgeld en reserveringen.
- ***Delictpreventietraining:*** Een gebrek aan sociale en andere basis vaardigheden kan leiden tot strafbaar gedrag. De delictspreventietraining is een groepsprogramma, waarbij bepaalde vaardigheden worden aangeleerd.

¹⁰ <https://www.rechtspraak.nl/> geraadpleegd op 25 april 2017

- ***Dader - slachtoffer - leerproject:*** Daders realiseren zich vaak genoeg niet wat zij slachtoffers aandoen. Naast mogelijke materiele schade en lichamelijk letsel is er dikwijls sprake van emotionele en mentale gevolgen voor het slachtoffer. Het dader - slachtoffer leerproject heeft vooral tot doel daders bewust te maken van de gevolgen van een delict voor de slachtoffers.
- ***Dagtrainingsprogramma:*** Het dagtrainingsprogramma dat bedoeld is voor de versterking van sociaal competent gedrag van vooral jongeren. Zij krijgen met hulp van de aangeboden trainingen inzicht in hun vaardigheidstekorten en het effect daarvan op hun gedrag in zogenaamde risicovolle situaties.
- ***Goldsteintraining:*** Niet alle daders of verdachten met wie de reclassering te maken krijgt, zijn verbaal even sterk. Er is een groep die telkens weer delicten pleegt, omdat zij niet in staat is om op een gepaste manier te reageren in een bepaalde situatie. De goldsteintraining is een gedragstraining in groepsverband, gericht op het verwerven van communicatievaardigheden, waardoor juist deze groep mensen maatschappelijk beter kan functioneren.
- ***Sociale Vaardigheidstraining voor groepen:*** In de sociale vaardigheidstraining voor groepen worden praktische en sociale vaardigheden aangeleerd. Het gaat vooral om vaardigheden die nodig zijn voor de uitvoering van taken in het dagelijks leven.
- ***Sociale Vaardigheidstraining Individueel:*** De individuele sociale vaardigheidstraining maakt gebruik van het zogenoemde competentiemodel. Gekeken wordt naar de taken waar iemand in het dagelijks leven voor staat en de vaardigheden en de vaardigheden die hij heeft om de taken adequaat uit te voeren.
- ***Training Agressiebeheersing:*** Als iemand op iedere situatie met agressie en geweld reageert, is het noodzakelijk dat hij inzicht krijgt in de keten van gebeurtenissen en gedragspatronen die telkens weer tot agressie en geweld leiden.

- **Taakstraf Alcoholdelinquentie:** Bij veel delicten speelt overmatig alcoholgebruik een rol. Met de taakstraf alcoholdelinquentie wordt beoogd dat taakgestraften een realistisch beeld krijgen van hun alcoholgebruik in relatie tot hun delictgedrag.
- **Woontraining:** Tijdens de woontraining worden vaardigheden aangeleerd die nodig zijn om zelfstandig te wonen. Juist delictgedrag dat rechtsstreeks voortvloeit uit dak- of thuisloosheid kan daarmee in de toekomst terug dringen.

2.3 Wat is het rechterlijk pardon

Zoals eerder aangegeven is het rechterlijk pardon (art. 9a Sr.) nieuw in ons Wetboek van Strafrecht. Bij het rechterlijk pardon besluit de rechter om de verdachte te veroordelen zonder enige strafoplegging.

Wanneer een persoon een bepaald strafbaar feit pleegt, kan hij in gevolge art. 19 WvSv¹¹ worden aangemerkt als verdachte. De officier van justitie heeft in een dergelijk geval de bevoegdheid om de verdachte te vervolgen op grond van bevoegdheid die hem toekomt. Indien de officier van justitie daadwerkelijk besluit om tot vervolging over te gaan, zal de zaak voor de rechter komen. De rechter zal dan aan de hand van feiten en omstandigheden van het geval beoordelen welke straf hoort bij het gedrag van de verdachte. Indien blijkt dat het strafbaar feit niet aan de verdachte kan worden toegerekend of dat de verdachte het strafbaar feit niet heeft gepleegd zal hij worden ontslagen van alle rechtsvervolging of worden vrijgesproken. Indien de verdachte wettig of overtuigend schuldig is aan het plegen van een strafbaar feit wordt hij veroordeeld. De rechter kan echter ook kiezen voor een rechterlijk pardon. Hierbij wordt de verdachte veroordeeld zonder dat hij een straf krijgt¹². Bij dit laatste valt bijvoorbeeld te denken aan het intreden van een

¹¹ Artikel 19 WvSv luidt als volgt :

1. Als verdachte wordt aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten en omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit voortvloeit.
2. Gedurende vervolging wordt als verdachte aangemerkt degene tegen wie de vervolging is gericht.

¹² Cleiren & Nijboer 2008, Pag. 59

ongeneeslijke ziekte bij de verdachte. De omstandigheden van de verdachte wordt dan door de rechter als dusdanig ernstig beschouwd, dat een straf overbodig wordt.

HOOFDSTUK 3. DE GEVANGENISSTRAF

Een gevangenisstraf of celstraf is een straf die normaal wordt opgelegd door de rechter. Gevangenisstraf is niet altijd een hoofdstraf geweest maar pas na de afschaffing van de lijfstraffen is de gevangenisstraf een hoofdstraf geworden. In het herziene Wetboek van Strafrecht is deze straf de eerste hoofdstraf genoemd in art. 9 Sr. Gevangenisstraf is de zwaarste vorm van vrijheidsbeneming die wij momenteel in Suriname kennen. De gevangenisstraf is een hoofdstraf voor gemene misdrijven, opgelegd hetzij levenslang, hetzij tijdelijk voor de duur van tenminste één dag en ten hoogste 20 jaren¹³. Deze strafvorm houdt in dat de dader van een misdrijf voor een bepaalde tijd wordt opgesloten in een beveiligde inrichting, de gevangenis.

3.1 Geschiedenis gevangenisstraf

De straf zoals wij die nu kennen vindt zijn oorsprong in de tijd van de Franse Revolutie. Voor die tijd werd er veel gebruik gemaakt van vaak gruwelijke lijfstraffen. De gevangenisstraf bestond ook wel maar had niet de positie die hij nu heeft. De gevangenis werd toen vaak gebruikt om misdadigers op te sluiten in afwachting van de veroordeling. Ook werd het gebruikt om mensen die boeten en schulden hadden te gijzelen tot ze betaalden of hun boete hadden verzeten. De mensen die opgesloten waren, zaten in kerkers, een vaak ondergrondse ruimte. Er zaten meerdere mensen in één cel of één ruimte. De gevangenen zaten vastgeketend en kregen alleen water en brood. Voor andere voedsel waren ze afhankelijk van hun familie en vrienden. In de tijd van de Franse Revolutie kwam men in opstand tegen de gruwelijke straffen die vaak oneerlijk werden opgelegd. Men vond dat dit niet meer kon en begon te denken aan een meer humane straf. Aangezien dat de vrijheid als grootste goed beschouwd werd vond men dat het beperken of afnemen van de vrijheid als beste straf kon worden gebruikt. In de tweede helft van de 19^e eeuw ging men twijfelen aan het nut van gezamenlijke opsluiting. Vaak kwamen de gevangenen slechter uit de gevangenis dan men erin was gekomen. Rond 1850 deed de eenzame opsluiting zijn intrede, de bedoeling was dat de gevangene in eenzame opsluiting zou nadenken over zijn daden en tot inkeer

¹³ Zie art. 11 WvSr

zou komen. Dat gebeurde echter zelden. Volgens criminologen is de gevangenis de criminogene plek bij uitstek, waar gevangenen meer misdaad leren plegen. Machogedrag in gevangnissen zorgt ervoor dat het klimaat ongeschikt is voor berouwvolle daders¹⁴. Gevangenisstraf als wraak hoort niet bij de 21e eeuw, straf als vergelding wel.

3.2 Gevangenisstraf in Nederland

In Nederland kan de straf zowel tijdelijk als levenslang zijn. De tijdelijke straf heeft een minimum van één dag en een maximum van 30 jaar¹⁵. Een maand gevangenis wordt door de justitie gerekend op 30 dagen, ook al heeft een maand in werkelijkheid meer of minder dagen. Een gevangenisstraf van een jaar duurt daardoor 360 dagen en geen 365 dagen. In Nederland is het gebruikelijk om de voorwaardelijke invrijheidstelling toe te passen bij veroordeelden die een gevangenisstraf van meer dan één jaar opgelegd krijgen. Bij veroordeelden die een straf van twee jaar of meer opgelegd krijgen, wordt de voorwaardelijke invrijheidstelling toegepast na voltooiing van twee derde van de straf. Op het moment van de veroordeling wordt het voorarrest van de nog uit te zitten straf periode afgetrokken. De twee derde wordt berekend over de volledige strafperiode, dus inclusief het voorarrest. De voorwaardelijke invrijheidstelling wordt toegepast wanneer de gedetineerde zich tijdens de detentie goed heeft gedragen, dat wil zeggen geen misdrijven heeft begaan in de gevangenis en geen poging tot uitbraak deed. De straf is daarmee niet opgeheven maar wel de tenuitvoerlegging daarvan in de gevangenis. Aan de hand van politierapporten en rapportages uit de gevangenis bepaald het O.M of de gedetineerde zich goed gedragen heeft. De voorwaardelijke vrijlating wordt ingetrokken als de gedetineerde zich schuldig maakt aan een wetsovertreding of zich niet houdt aan de hem opgelegde speciale bepalingen. In dit geval kan bepaald worden dat het resterende deel van de straf als nog in de gevangenis moet worden uitgezeten. Een levenslange

¹⁴ Daders die schuld bewust zijn, die spijt hebben van wat ze gedaan hebben.

¹⁵ Art. 10 van het Nederlandse Wetboek van Strafrecht luidt als volgt :

1. De gevangenisstraf is levenslang of tijdelijk.
2. De duur van de tijdelijke gevangenisstraf is ten minste een dag en ten hoogste vijftien achtereenvolgende jaren.
3. Zij kan voor ten hoogste dertig achtereenvolgende jaren worden opgelegd in de gevallen waarin op het misdrijf levenslange of tijdelijke gevangenisstraf ter keuze van de rechter zijn gesteld, en in die waarin wegens strafverhoging ter zake van samenloop van misdrijven, terroristische misdrijven, herhaling van misdrijf of het bepaalde bij artikel 4, de tijd van vijftien jaren wordt overschreden.
4. Zij kan in geen geval de tijd van dertig jaren te boven gaan.

gevangenisstraf is in Nederland ook werkelijk levenslang en valt niet onder het regime van voorwaardelijke vrijheidstelling. Een tot levenslang veroordeelde kan echter levend vrijkomen door gratie te ontvangen van de koningin. De verlening daarvan is geen automatisme, maar kan alleen als er een gratie verzoek is ingediend en aan de voorwaarden voor gratie voldaan zijn. Het is echter ook mogelijk dat een veroordeelde die levenslang gevangenisstraf heeft gekregen, onschuldig blijkt te zijn. In dit geval komt de veroordeelde dan ook vrij, dat wordt door de Hoge Raad bepaald.

3.3 Gevangenisstraf in Suriname

In artikel 1 van het Wetboek van Strafrecht is gesteld dat “ Geen feit strafbaar is dan uit kracht van een daaraan voorafgegane wettelijke strafbepaling ” de zogenaamde Nulla Poenaregel. Dit beginsel is verder gepositieerd in artikel 131 van de Grondwet¹⁶ en in het Europees Verdrag voor de Rechten van de mens¹⁷. Aangezien de vrijheidstraf inbreuk maakt op het belangrijkste grondrecht van de mens, namelijk de vrijheid om zich te bewegen waar hij wil en in een zelf gekozen vorm deel uit te maken van de samenleving, is het duidelijk dat voor zulk een fundamenteel recht er waarborgen zijn neergelegd in de wet in formele zin¹⁸. Zoals eerder aangegeven in de vorige hoofdstuk is de gevangenisstraf , na de afschaffing van de doodstraf, als de eerste hoofdstraf opgenomen in het herziene Wetboek van Strafrecht. De gevangenisstraf is de belangrijkste en meest ingrijpende vrijheidstraf en wordt geregeld in art.11 Sr. De GW bepaalt dat alleen de rechter het mag opleggen¹⁹. Is een strafrechtelijke sanctie eenmaal opgelegd is het dan de bedoeling dat die ten uitvoer wordt gebracht. In het Wetboek van Strafrecht zijn de Algemene principes vastgelegd volgens welke de vrijheidsstraffen ten uitvoer worden gebracht.

Art. 11 lid 1 Sr. bepaalt dat de gevangenisstraf levenslang of tijdelijk is.

¹⁶ Art. 131 Gw van de Republiek Suriname luidt als volgt :

1. Er wordt in Suriname recht gesproken in naam van de Republiek.
2. Geen feit is strafbaar dan op grond van een daaraan voorafgaande wettelijke bepaling.
3. Elke inmenging inzake de opsporing en de vervolging en in zaken bij de rechter aanhangig, is verboden.

¹⁷ Zie art. 7 lid 1 EVRM en art. 15 lid 1 IVBPR. Het beginsel is eveneens opgenomen in de Universele Verklaring van de Rechten van de mens (art. 11)

¹⁸ Een product tot stand gekomen door samenwerking van DNA en Regering.

¹⁹ Zie art. 16 lid 2, 134 lid 2 en art. 136 GW

Lid 2 bepaalt dat de duur van de tijdelijke gevangenisstraf tenminste een dag is en ten hoogste twintig achtereenvolgende jaren.

Lid 3 bepaalt dat in de gevallen waarin op het misdrijf levenslange of tijdelijke gevangenisstraf staat vastgesteld deze maximaal vijftig achtereenvolgende jaren kan bedragen.

Lid 4 bepaalt dat de rechter maximaal vijftig achtereenvolgende jaren gevangenisstraf kan opleggen in die gevallen waarin wegens strafverhoging ter zake van samenloop van misdrijven, herhaling van misdrijf of schending van bijzondere ambstplicht de tijd van twintig jaren wordt overschreden.

Tot slot bepaalt lid 5 dat de gevangenisstraf in geen geval de tijd van vijftig jaren te boven mag gaan.

De wet geeft per straf soort één algemeen minimum en per speciaal delict een bijzonder maximum. Voor alle strafbare feiten geldt hetzelfde minimum, namelijk één dag zowel bij de gevangenisstraf als de hechtenis (art. 11 en art. 34 lid 1 Sr). Het wettelijke straf maximum heeft niet alleen de betekenis van een bovengrens, maar vormt ook een indicatie voor de zwaarte van de op te leggen straf. Tussen dit minimum en maximum is de strafrechter vrij de strafmaat te bepalen.

3.3.1 De tenuitvoerlegging van de gevangenisstraf

In deze paragraaf zal nader worden ingegaan op de praktijk van het gevangeniswezen. Voor wat betreft de bewaring van personen, die op bevel van het openbaar gezag of krachtens een rechterlijke uitspraak van hun vrijheid zijn beroofd. Het gevangeniswezen heeft in feite een bewakende functie, waarbij het voornamelijk gaat om het bewaken, resocialisatie, kleding, voeding etcetra.

In deze paragraaf zal voornamelijk aandacht worden besteed aan de praktische uitvoering van de door de rechter opgelegde vrijheidsstraffen, te weten gevangenisstraf en hechtenis. Wanneer mensen opgesloten zitten wordt in de eerste plaats gedacht op welke wijze zij in de gevangenis terecht komen. Dit kan bijvoorbeeld zijn door een veroordeling, een rechterlijke machtiging of door een rechterlijke bevel en hoe hun straf kan worden beëindigd, door bijvoorbeeld

voorwaardelijke invrijheidstelling, ontslag of door schorsing. Ook de interne rechtspositie binnen de inrichtingsmuren zijn van belang, met name briefwisseling, telefoneren, bezoek en medische verzorging. De tenuitvoerlegging van de rechterlijke beslissingen geschiedt op last van het Openbaar Ministerie.

Zo luidt artikel 480 WvSv: *De tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen geschiedt overeenkomstig door de Minister van Justitie en Politie te stellen richtlijnen op last van het Openbaar Ministerie.*

Dit geschiedt in samenhang met het Penitentiaire Besluit (G.B 1973 no.54) zoals laatselijk gewijzigd bij S.B 1981 no.63 waarin nadere regelingen en voorschriften met betrekking tot de tenuitvoerlegging van de straf zijn vastgesteld. Het O.M in de persoon van de Officier van Justitie is belast met de opsporing van strafbare feiten. Ook draagt het O.M zorg voor de juiste toepassing van het strafrecht en het strafprocesrecht. Daarnaast speelt het O.M een rol als coördinator en stuurder van de bestrijding van de criminaliteit. Is een strafbaar feit eenmaal opgehelderd dan beslist het O.M of er tot vervolging overgegaan zal worden. Tevens is het O.M verantwoordelijk voor de uitvoering van de strafvonnissen. Daarnaast is het O.M leider van het opsporingsonderzoek.

Nadat de rechter een schuldigverklaring heeft uitgesproken dient de straf uitgevoerd te worden. Zoals eerder aangegeven ligt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de straf bij het Openbaar Ministerie. Het O.M heeft echter geen operationele instrumenten ten aanzien van de executie. Deze ligt in handen van het gevangeniswezen. Als de uitspraak eenmaal gedaan is door de rechter dan moet de instantie die daarvoor is aangewezen, binnen de door de wet voorgeschreven termijn het vonnis uitvoeren. Uit het vonnis moet dus duidelijk blijken welke straf de verdachte opgelegd heeft gekregen en waarvoor. Onmiddellijk na de uitspraak van de rechter wordt er notitie gemaakt door zowel de parketwacht als de vervolgingsambtenaar over de duur van de opgelegde straf. Hierbij wordt er op een voorgedrukt formulier de ingangsdatum van de straf als de laatste dag der straf ingevuld.

Artikel 12 lid 1 Sr bepaalt dat de gevangenisstraf, naar gelang de persoonlijkheid van de veroordeelde, in algehele of in beperkte gemeenschap dan wel in afzondering ondergaat.

Lid 2 bepaalt dat iedere gevangene zoveel mogelijk geplaatst wordt in een inrichting, waarvan het regime het meest met zijn persoonlijkheid overeenstemt, en waarbij zowel op de duur der straf als op de reclasserings mogelijkheden van de gevangene wordt gelet.

Lid 3 bepaalt dat de gevangenen die hun straf in gemeenschap ondergaan in klassen worden verdeeld. Het laatste lid van dit artikel bepaalt dat de gevangene verplicht is tot het verrichten van de opgedragen arbeid en het volgen van het opgedragen onderwijs overeenkomstig de voorschriften ter uitvoering van art.39 Sr. gegeven.

Het algemeen beeld dat thans te zien is geeft aan dat het aantal gedetineerden in ons land drastisch is toegenomen. Het aantal gedetineerden zowel arrestanten betreft overwegend mannen meestal afkomstig uit sociaal- economische zwakke bevolkingsgroepen, veelal opgegroeid in armoede. Ze hebben dikwijls moeilijkheden in relatie tot personen in hun leefomgeving. Hun schoolingsniveau is vrij laag en hun vertrouwen in de toekomst is klein. Heden ten dage is er sprake van een stijging tevens verruwing van de criminaliteit, een verharding van de strafklimaat en een groeiende gevangenis populatie. Ook zijn er allerlei vormen van 'kleinere' criminaliteit die in omvang enorm is toegenomen, terwijl tegelijkertijd bepaalde zwaardere vormen van criminaliteit, zoals de handel in drugs schrikbarende vormen aanneemt. Ook in de westerse landen is er sprake van een toename van de misdaad. In deze landen hebben alternatieve straffen zich voornamelijk ontwikkeld als antwoord op steeds nijpend worden van de gevangenis problematiek²⁰. In de Verenigde Staten heeft dit geleid tot het opstellen van de zogenaamde "presumptive guide lines met mandatory sentences" hetgeen betekent dat men de rechter dwingt om vaste straffen voor specifieke delicten op te leggen²¹.

De groeiende gevangenispopulatie heeft tot gevolg dat in Suriname de penitentiaire inrichtingen overvol raken. Vanwege plaatsgebrek in de inrichtingen worden soms zwaardere criminelen onder gebracht in de cellen van veroordeelden van lichtere misdrijven, het kan echter nooit de bedoeling zijn geweest om deze mensen samen onder te brengen, omdat de gezamenlijke onderbrenging voor een negatieve beïnvloeding kan zorgen. Dit heeft vaak tot gevolg dat na verloop van de straf tijd

²⁰ Junger- Tas 1993, Pag. 9

²¹ Idem

de gedetineerden weer terecht komen in de inrichting. Vermeldenswaard is dat ook het aantal vrouwelijke gedetineerden de laatste jaren sterk is toegenomen.

3.4 De drie penitentiaire inrichtingen van Suriname

In 1967 werd de Centrale Penitentiaire Inrichting gelegen te Welgedacht A te Boma Polder, ook wel bekend als “Santo Boma” opgericht. In de artikelen 5 en 11 van de Wet Delinquenten Zorg is de binnenkomst van de gedetineerden in de inrichting geregeld. In deze artikelen zijn vastgesteld dat niemand in een inrichting mag worden opgenomen of gehouden, dan uit kracht van een vonnis, een bevelschrift of een beschikking, door het daartoe bevoegde gezag uitgevaardigd.

3.4.1 De Centrale Penitentiaire Inrichting

De CPI kent vier hoofdafdelingen, deze zijn de vrouwen afdeling, het JOG, het HvB en de K.A.T²². De gedetineerde wordt nadat hij door de rechter is gevonnist, door de Parketwacht binnen gebracht naar de inrichting. In het vonnis of bevelschrift wordt onder andere nagegaan of de persoonsgegevens van de gedetineerde wel juist is en wanneer de straftijd verloopt. De gedetineerde wordt dan ingeschreven in het gedetineerdenregister. De verboden spullen waaronder scheermesjes, sieraden, geld en dergelijke worden ter plekke in beslag genomen. Vervolgens wordt de gedetineerde dan naar de poli overgebracht waarbij er medisch gecontroleerd wordt op mogelijke ziektes, er wordt gekeken naar alle lid tekens die de gedetineerde aan zijn lichaam heeft, aan hem wordt er gevraagd of hij eerder operaties heeft ondergaan, en of hij allergieën heeft. Er wordt dan een herkenningslijst gemaakt met al deze gegevens, verder wordt aan de gedetineerde gevraagd om een contactpersoon aan te geven die bij ernstige ongevallen op de hoogte gesteld kan worden. Blijkt de gedetineerde enige ziekte te hebben dan wordt hij opgenomen in de ziekenzaal ter verpleging. Bij gebleken ernstige ziektes wordt hij doorverwezen naar de specialist onder begeleiding van de penitentiaire ambtenaren. Is dat niet het geval dan wordt de gedetineerde ondergebracht op het desbetreffend afdeling met name het HvB. Vervolgens wordt zijn kleren in heet water gestoomd, hij moet daarna een goed bad nemen, hierna wordt zijn haar gefatsoeneerd (kaal geschoren).

²² Gesprek met mevrouw Blokland (6 july 2017)

De gedetineerde wordt 14 dagen lang geobserveerd in het HvB, er wordt voornamelijk gekeken naar zijn gedrag en de aanpassing aan het inrichtingsleven. Deze periode wordt ook in acht genomen om tevens na te gaan voor welk vak de desbetreffende gedetineerde ingezet kan worden. In het HvB worden ondergebracht nieuwelingen, lang gestraften en moeilijk handelbare gedetineerden die gedrag gestoorden zijn, psychisch gestoord zijn of sexuele prooien zijn en arrestanten die niet veilig zijn op posthuizen of in gecompliceerde zaken zijn of vlucht gevaarlijk zijn. Deze overbrenging wordt op PG en Ministerieel niveau besloten.

Als de gedetineerden hun observatie met goed gevolg hebben doorlopen worden ze overgebracht naar de mannen afdeling meer bekend als K.A.T (Kantoor Arbeid Therapie), een afdeling waar alleen mannen zijn ondergebracht. In K.A.T zijn ondergebracht de gevonnisten die hun observatie met goed gevolg hebben doorlopen, geen aan en opmerkingen van het hoofd van HvB hebben, geen gedrag stoornis hebben, geen vechters baas zijn, geen agressie vertonen, geen vijanden of comparanten hebben met wie ze nog moeten afrekenen. Iedereen in K.A.T moet met arbeidstherapie meedoen, ben je ziek moet je dan gewoon in HvB of in ziekenzaal blijven. De K.A.T kent vijf verschillende afdelingen: lasserij, timmerij, schilderij, automontage, veeteelt en tuinbouw. Alle gedetineerden in K.A.T werken in de vakinrichting of gewoon schoonmaak, wiedz, trens ophaal of harkploeg. De gedetineerden krijgen elke dag een loontje van Srd 2,40. Ze ontvangen dus maandelijks een bedrag van Srd 75,- aan loon. De cellen van de mannen wordt elke dag rond 5.45 am open gemaakt zodat ze kunnen gaan baden, tegen 7.45 am krijgen ze hun ontbijt, een brood en thee, daarna moeten ze beginnen met hun dagelijkse werkzaamheden. Uitsluitend 7.00 pm moeten alle gedetineerden weer binnen in hun cel, die vervolgens worden opgesloten door de p.a's. Iemand met een straf hoger dan 10 jaar zal nooit binnen een jaar naar K.A.T verhuisd worden, je mag gaan werken maar je plek of kamer blijft in HvB.

De mannenafdeling

In de mannenafdeling zijn er totaal 12 gebouwen ook wel 'paviljoenen' genoemd met elk 15 cellen²³. Dus in totaal heeft CPI 180 cellen voor de mannen. De CPI kent de eenmanscellen, dat wil zeggen dat elke gedetineerde afzonderlijk in één cel wordt opgesloten. In een gesprek met mevrouw Blokland blijkt dat in het verleden er geprobeerd is om twee gedetineerden in één cel op

²³ Gesprek met de heer Hiera (6 july 2017)

te sluiten, maar dit heeft voor vele problemen gezorgd, zoals het uitbreken van vechtpartijen en het homo gedoe creëerde ook een probleem. Vandaar dat de mannen nu uitsluitend alléén opgesloten worden. Verder hebben de mannen ook sport gelegenheid. Ze voetballen in een week twee keren van 8 tot 11 uur 's morgens. Er is een bibliotheek beschikbaar waar ze boeken kunnen lenen en lezen. Voor geestelijke voeding wordt er aan zang gedaan en op de zondag wordt er een concert georganiseerd.

De jeugdafdeling

Op de jeugdafdeling worden de jongens ondergebracht in de leeftijdscategorie van 13 tot 20 jaar. Deze jongens zitten binnen de inrichting van 8.00 am tot 12.45 pm op school. Hier leren ze schilderen, houtsnijwerken maken, souvenirs vervaardigen en ook lasserij. Lichamelijke opvoeding behoort ook tot hun schooluur. Na de schooluur krijgen de jongens tegen 1.00 uur hun warme maaltijd. Na gegeten te hebben krijgen ze de gelegenheid om een half uurtje te rusten daarna moeten ze gaan helpen met de werkzaamheden, zoals in de tuin planten en in de kwekerij meehelpen. In de middag uren krijgen de jongens ook de gelegenheid om aan sport en spel te doen. De cellen van de jongens worden tegen 5.45 am open gemaakt en om 17.30 pm moeten alle jongens weer binnen in hun cel, zodat de p.a' s de cellen kunnen opsluiten. De jongens die zich in het Jeugd Opvoedings Gesticht bevinden hebben in de meeste gevallen een zedendelict of een diefstal of roof overval gepleegd.

De vrouwenafdeling

De vrouwenafdeling is in een " U " vorm gebouwd. De bedoeling was om aan de linkerzijde de arrestanten op te sluiten, aan de rechterzijde de veroordeelden en in het midden de meisjes in de leeftijdscategorie van 14 tot 20 jaar (jeugd). Maar helaas gebeurt dit niet in de werkelijkheid, alle vrouwen en meisjes worden gewoon in de linker of rechter vleugel opgesloten. De vrouwen die opgesloten zijn in de inrichting trekken een 'blauwe jurk' aan. Zoals op de mannen afdeling en de jeugd afdeling worden de cellen van de vrouwen ook tegen 5.45 am open gemaakt, zodat ze kunnen gaan baden en rond 18.30 pm moeten alle vrouwen weer binnen in hun cel, de meisjes die op de vrouwen afdeling zijn opgesloten die moeten 17.30 pm al binnen zijn, zodat de p.a' s de cellen kunnen opsluiten. De vrouwen worden aangezet voor schoonmaak werk binnen de CPI. Opmerkelijk is dat er geen schoonmaaksters werkzaam zijn te CPI. Al het werk wordt gedaan door

de vrouwelijke gedetineerden, zoals kantoor schoonmaken, dwijlen, bezemen en toilet schoonmaken. Verder helpen de vrouwen binnen hun afdeling om groenten te snijden en dergelijke. De vrouwen afdeling heeft een eigen poli. Er is ook een donker kamer op de vrouwen afdeling, de vrouwen of meisjes die zich niet naar behoren willen gedragen worden in de donker kamer gezet. Momenteel is de oudste gedetineerde binnen de vrouwen afdeling ouder dan 70 jaar en de jongste is 14 jaar. Op dit moment zijn er op de vrouwen afdeling 3 meisjes die arrestanten zijn, die variëren in de leeftijd tussen 14 en 17 jaar. En er zijn drie vrouwen die buitenlanders zijn, een uit Nederland, een uit London en een uit Venezuela. Deze vrouwen hebben allemaal drugsgerelateerde feiten gepleegd.

Overige faciliteiten

De CPI heeft een centrale keuken, waarbij er voor iedereen, voor alle afdelingen tegelijk wordt gekookt. De gedetineerden koken zelf onder begeleiding van de penitentiaire ambtenaren. De kleding van de gedetineerde is blauw, dat krijgen ze van de inrichting zelf. Op het gebied van medische zorg beschikt de CPI over een ziekenzaal. De gedetineerden die ziek zijn blijven op de ziekenzaal of degene die HIV hebben worden daar ondergebracht. Een keer in een week komt er een gesticht arts, namelijk op de donderdag. De gedetineerden die bloeddruk of maagklachten hebben, of die een snijwond hebben, worden gewoon behandeld op de poli. De gedetineerden mogen bezoek krijgen van hun familie één keer in de week. Dat is op de zaterdag of zondag 2x 30 minuten.

Verder zijn er enkele vernieuwingen binnen de CPI. Deze vernieuwingen zijn²⁴:

- de gedetineerde krijgt de mogelijkheid om zelf te koken als hij wat lust, hij moet zorgen voor zijn eigen behoeften.
- De gedetineerde kan in een week 2 keren bellen, hij moet zijn eigen belkaart kopen.
- En de gedetineerde mag in zijn kamer of cel een televisie hebben en een ventilator, waarbij hij dan elke eind van de maand zelf voor stroom betaalt.

Dit gebeurt namelijk niet zomaar. Er zijn regels aan verbonden. Niet als je drie maanden in CPI opgesloten zit wil je zelf koken of een televisie in je cel of kamer hebben. Nee, dit gaat niet zomaar.

²⁴ Gesprek met mevrouw Blokland (6 July 2017)

De gedetineerden die al jaren in CPI zijn opgesloten, een goed gedrag hebben en zich houden aan de regels van de inrichting, komen in aanmerking om een eigen potje klaar te maken, twee keer in een week te bellen of een televisie en ventilator in zijn cel te hebben.

Volgens mevrouw Blokland subsidieert de overheid helemaal niet meer. De overheid zorgt alleen voor de nodige medicijnen. Wat betreft voedsel en kleding moeten de gedetineerden zelf voorzien.

Te CPI wordt er aan groot tuinbouw gedaan. De gedetineerden planten in grote hoeveelheid verschillende groenten soorten²⁵. De CPI beschikt ook over een grote boerderij, waarbij er koeien, schapen en varkens geteeld worden. De gedetineerden doen ook aan kippen en doksen kwekerij. De groenten en vlees soorten worden voornamelijk gebruikt voor eigen keuken. Verder wordt er zelf door de gedetineerde onder begeleiding van p.a.'s brood gebakken voor eigen gebruik. De uniform van hun wordt ook gestikt door de gedetineerden van textiel afdeling. Ook komen ze aan geld door timmerij, lasserij, automontage en door het vervaardigen van houtsnijwerken en souvenirs. De bezoekers mogen ook in de weekend bij de cantine brood van de bakkerij en groenten soorten kopen.

Anno 2017, july zijn er in totaal 334 gedetineerden te CPI. Op de jeugdafdeling zijn er momenteel 29 jongens, op de vrouwen afdeling zijn er 15 vrouwen inclusief de drie meisjes die arrestanten zijn, in het HvB zijn er 170 gedetineerden en in de mannen afdeling zijn er 120 veroordeelden.

3.4.2 De Penitentiaire Inrichting Duisburglaan

De Penitentiaire Inrichting Duisburglaan is in gebruik genomen op 2 oktober 1995. De opname binnen deze inrichting geschiedt op dezelfde manier als in de CPI. Deze inrichting kent geen vrouwen afdeling, geen ziekenzaal en ook geen jeugd afdeling. Het is slechts bestemd voor de opname van mannen. Dus we kunnen zeggen dat de PID een “mannen gevangenis” is. Bij de binnenkomst van een veroordeelde wordt door de gedetineerden administratie de persoonlijke gegevens van de gedetineerde genoteerd, tevens wordt er gekeken welke strafbaar de gedetineerde gepleegd heeft en wanneer de straftijd verloopt. Vervolgens wordt hij dan naar de poli gebracht, als blijkt dat alles in orde is, wordt de gedetineerde dan naar zijn cel gebracht. De gedetineerde

²⁵ Gesprek met de heer Hiera (6 july 2017)

wordt ongeveer 6 weken lang geobserveerd. Er wordt namelijk gekeken naar zijn gedrag. Daarna wordt hij ingezet op een desbetreffend afdeling om te werken. Zoals lasserij, bakkerij, tuinbouw, veeteelt, keukenafdeling of textiel afdeling.

Er zijn 4 afdelingen binnen de inrichting. De afdelingen zijn A, B, C en D, per afdeling is er een chef die de taak heeft om de gedetineerden in de gaten te houden²⁶. Op elke afdeling zijn er 19 cellen, dus in totaal beschikt de PID over 76 cellen. De PID is geen eenmanscel, maar in één cel worden er 3 mannen opgesloten.

De overheid zorgt maar voor een klein deel van de inkomen, voor de rest moet de inrichting zelf voorzien. De PID beschikt over een eigen bakkerij. Er wordt brood gebakken voor eigen gebruik en ook voor leveranciers daar buiten. Er wordt brood geleverd aan Huize Albertine, een gering aantal Chinese winkels en bij de cantine van PID verkopen ze ook brood die door de p.a's worden gekocht. Verder beschikt de PID over 2 groenten tuinen, er worden verschillende groenten soorten geplant die voor eigen gebruik bestemd zijn en ook bij de cantine verkocht worden. Er is een textiel afdeling waar de gedetineerden uniformen stikken voor de KBS en recruten. Ook komen ze aan geld door auto's te wassen, er is een car wash waar de gedetineerden auto's wassen onder toezicht van de p.a's. verder wordt er gedaan aan kippen en doksens kwekerij, meer voor eigen gebruik²⁷.

Uit een onderzoek in juni 2017 te PID blijkt dat er 208 gedetineerden in detentie zijn. Hiervan zijn 171 veroordeelden, 27 HB,ers en 10 arrestanten. De totale capaciteit van de PID om gedetineerden op te nemen is 228. Op dit moment zijn er binnen de inrichting 22 veroordeelden die een straf hoger dan 10 jaren opgelegd hebben gekregen en 4 veroordeelden met een straf van 3 tot 6 maanden. Er zijn 18 veroordeelden die een moord (art. 349 Sr.) gepleegd hebben en 9 veroordeelden die het delict diefstal middels geweld (art. 372 Sr.) gepleegd hebben.

3.4.3 De Penitentiaire Inrichting Hazard

De Penitentiaire Inrichting Hazard ligt in het district Nickerie en werd in gebruik genomen in 1987. De PIH kent ook geen vrouwen afdeling, jeugd afdeling en ziekenzaal. Het is alleen bested voor

²⁶ Gesprek met mevrouw Kensen (21 juni 2017)

²⁷ Gesprek met de heer Mohan (21 juni 2017)

de opname van mannen. De opname binnen de PIH geschiedt bij de gedetineerden administratie. Hier worden alle verboden spullen van de gedetineerde in beslag genomen, vervolgens wordt er gecheckt of zijn gegevens juist zijn en dan wordt alles genoteerd in de gedetineerden register. De gedetineerde wordt vervolgens gebracht naar de cel. Hier wordt hij niet gelijk overgebracht naar de poli voor dergelijke onderzoeken, maar een paar dagen later. Ongeveer een week lang wordt de gedetineerde geobserveerd en vervolgens wordt hij ingezet voor een bepaald werk. In de meeste gevallen worden de nieuwelingen te werk gesteld bij de gootploeg.

De PIH heeft 3 afdelingen. Deze zijn de linker vleugel, de rechter vleugel en de cellen complex²⁸. Op de linker en rechter vleugel zijn er 16 cellen en op de cellen complex zijn er 9 cellen. Op de linker en rechter vleugel worden er 3 mannen in één cel opgesloten. De cellen complex is een eenmanscel, hier wordt 1 gedetineerde afzonderlijk in één cel opgesloten. Uit een gesprek met de heer Koulen blijkt dat veroordeelden van een lichte delict die een straf van 3 tot 6 maanden opgelegd krijgen samen worden opgesloten met veroordeelden of criminelen die een zware misdrijf hebben gepleegd. Het resultaat van deze gezamenlijke opsluiting is dat wanneer zo een veroordeelde van een lichte delict vrij komt, hij dan ook een negatieve gedrag vertoont.

De PIH heeft in totaal zes tuinen, er wordt op grote schaal aan tuinbouw gedaan, er worden verschillende soorten groenten en fruit geplant. Dit is een van de grootse inkomsten bron van de inrichting. Dagelijks wordt er om 10.00 uur groenten en fruit verkocht bij de verkoopstand van de PIH door de gedetineerden zelf onder toezicht van de p.a's. Het wordt soms zo druk dat de mensen vooraf een nummer moeten pakken om daar groenten te kunnen kopen, zegt de heer Koulen. Vermeldenswaard is ook dat gekeken naar de situatie in het land er nu slechts Srd 0.20 of Srd 0.25 goedkoper wordt verkocht dan daar buiten. Er wordt ook aan kippen en doksen kwekkerij gedaan. Verder is er ook een boerderij waar ze aan varken, schapen en runder teelt doen. De PIH heeft ook een bakkerij, hier bakken ze brood voor eigen gebruik en voor verkoop aan de p.a's. Er is ook een car wash en een automontage afdeling, waar de gedetineerden te werk gesteld worden. In de keuken wordt al het werk verricht door de de gedetineerden zelf, er wordt zelf gekookt door de gedetineerden onder toezicht van een penitentiair ambtenaar. Degene die onhandelbaar zijn of vlucht gevaarlijk zijn blijven in hun cel. Ze worden niet te werk gesteld.

²⁸ Gesprek met de heer Koulen (14 July 2017)

De gedetineerden krijgen een loon van Srd 2.40,- per dag. Er is een groep gedetineerden die in aanmerking zijn gekomen om dagelijks de markt schoon te maken. Ze moeten goed gedrag vertonen en zich houden aan de regels van de inrichting dan pas kan je te werk gesteld worden voor een bepaalde vak. Degene die elke dag de markt schoonmaakt krijgt een extra vergoeding van Srd 5,- per dag.

De gedetineerden werken 8 tot 1 in de tuin. Elke dinsdag, vrijdag en zondag hebben ze sport gelegenheid van 4 tot 5 uur in de middag. Er is een bibliotheek beschikbaar om boeken te kunnen lezen²⁹.

Uit een onderzoek in july 2017 te PIH blijkt dat er 102 gedetineerden in detentie zijn. De totale capaciteit van de PIH om gedetineerden op te vangen is 105. De grootste groep gedetineerden die in detentie zijn te PIH zijn afkomstig uit Paramaribo. Er is momenteel een veroordeelde in PIH die in 2042 vrij komt, hij heeft 39 jaren celstraf opgelegd gekregen.

²⁹ Gesprek met de heer Beck (14 july 2017)

HOOFDSTUK 4. DE GELDBOETE ALS SANCTIE

De geldboete als sanctie in het strafrecht heeft in tegenstelling tot de andere hoofdstraffen met name de gevangenisstraf, de hechtenis en de taakstraf enkele voordelen. Zo werkt de geldboete in tegenstelling tot de gevangenisstraf en hechtenis, niet stigmatiserend en wordt de dader niet van zijn gezin of familie weggerukt. Een ander voordeel van de geldboete is dat het ook in termijnen betaald mag worden. Aan de andere kant is niet na te gaan of de boete inderdaad door de dader wordt betaald of door een derde. Het draagkrachtbeginsel speelt een belangrijke rol bij het opleggen van de geldboeten. De financieel goed gesitueerde man die wegens het plegen van een strafbaar feit een boete opgelegd krijgt, betaalt het makkelijker dan de financieel minder draagkrachtige man. De geldboete heeft ook voordelen voor de Staat. Door de inning van de geldboeten, komen deze in staatskas terecht. Dit in tegenstelling tot de gevangenisstraf, die juist kosten meebrengt voor de Staat.

In Suriname is lange tijd sprake geweest van zeer lage geldboeten zoals die in diverse wettelijke regelingen zijn vastgesteld.

In 2002 is er een Algemene Geldboetewet in Suriname aangenomen. In deze wet zijn de geldboeten in categorieën verdeeld zoals dit ook het geval is in Nederland. De Algemene Geldboetewet van 2002 kent zeven categorieën³⁰ :

1. *De eerste categorie* bedraagt voor alle strafbare feiten waarop een geldboete van ten hoogste Sf. 300,- is gesteld, een maximum van Sf. 350.000,-
2. *De tweede categorie* bedraagt voor alle strafbare feiten waarop een geldboete van ten hoogste Sf.1.000,- is gesteld met een maximum van Sf. 500.000,-
3. *De derde categorie* bedraagt voor alle strafbare feiten waarop een geldboete van ten hoogste Sf. 2500,- met een maximum van Sf. 1000.000,-
4. *De vierde categorie* bedraagt voor alle strafbare feiten waarop een geldboete van ten hoogste Sf. 5.000,- is gesteld met een maximum van Sf. 5.000.000,-
5. *De vijfde categorie* bedraagt voor alle strafbare feiten waarop een geldboete van ten hoogste Sf. 10.000,- is gesteld met een maximum van Sf. 10.000.000,-

³⁰ Zie artikel 5 van de Algemene Geldboetewet van 2002

6. *De zesde categorie* bedraagt voor alle strafbare feiten waarop een geldboete van meer dan Sf. 10.000,- is gesteld met een maximum van Sf. 1.000.000.000,-
7. *De zevende categorie* bedraagt voor alle drugsgelateerde feiten en economische delicten ten hoogste Sf. 5.000.000.000,- ; tenzij het bedrag dat bij het plegen van één der bedoelde strafbare feiten daarmee gemoeid is hoger dan Sf. 3.000.000.000,- ; in zulk een geval zal het maximum der geldboete telkens ten hoogste het drievoudige bedragen van het bedrag dat met die overtreding of dat misdrijf gemoeid is.

De MvT geeft aan dat het bovenstaand system uitgegaan is van de bestaande geldboeten, die in de diverse wettelijke regelingen voorkomen. Op grond van de bestaande maxima zoals vastgelegd in deze wettelijke regelingen, vallen de strafbare feiten binnen een bepaalde categorie. Wat de wetgever met deze Algemene Geldboetewet heeft beoogd is om te voorkomen om alle wettelijke regelingen afzonderlijk aan te passen. Dit kon met zich mee brengen dat er wettelijke regelingen over het hoofd zouden worden gezien³¹. Intussen is ook deze wet gewijzigd bij de herziening van het Wetboek van Strafrecht.

4.1 Historische achtergrond

De geldboete vindt haar oorsprong in die tijd, toen er in plaats van geld, overdracht van bezit (goederen) bestond. In 1886 zag de wetgever de geldboete als een straf voor overtredingen. Bij misdrijven daarentegen zag de wetgever deze sanctie niet toepasselijk daar de ernst van deze strafbare feiten veel zwaarder weegt. Slechts voor de lichte vormen van misdrijven werden er geldboeten opgelegd³². De geldboete werd ook gezien als een straf om zodoende de gevangenisstraf terug te dringen. Zo werd er in Finland in plaats van een gevangenisstraf een geldboete opgelegd voor het onder invloed rijden van alcohol. Dit heeft de gevangenisstraffen sterk teruggedrongen, wat de overpopulatie in de gevangenissen betreft³³.

³¹ MvT, S.B. 2002,73

³² Van Bemmelen, Balkema en Van Veen 1990, Pag. 185

³³ Junger - Tas 1993, Pag. 56

In Suriname bestaat heden ten dage en wel vanaf 1998 de mogelijkheid bij de Wet Verdovende Middelen dat er twee hoofdstraffen voor een (1) feit wordt opgelegd, namelijk de geldboete met een gevangenisstraf³⁴. Reden hiertoe is geweest dat er hier niet alleen sprake is van een wettelijke overtreding waarvoor de gevangenisstraf wordt opgelegd, maar dat deze overtreding ook een onrechtmatig wederrechtelijk economisch voordeel met zich mee brengt. Hiertegen wordt dan een geldboete opgelegd om zodoende het wederrechtelijk verkregen voordeel af te romen. Indien blijkt dat de financiële situatie van de verdachte, “de draagkracht” van dien aard is dat er geen hoge geldboete betaald kan worden, dan zal er subsidiair een hechtenis opgelegd worden. De bedoeling van de wetgever is om het economisch wederrechtelijk voordeel verkregen uit het gepleegde delict, te ontnemen van de verdachte. De verdachte heeft namelijk het feit gepleegd om economisch voordeel uit het delict te halen, welke dan bestraft moet worden. Volgens de Nederlandse wet indeling Vermogenssancties 1983 kunnen hoofdstraffen slechts cumuleren in gevallen waarin de wet dat bepaalt. Sinds de inwerkingtreding van de wet Vermogenssancties 1983 (artikel 9 lid 3) is het mogelijk dat bijkomende straffen zowel afzonderlijk als tezamen met een hoofdstraf kunnen worden opgelegd³⁵. Volgens Mulder werkt een geldboete effectiever als deze hoog is, zodat de dader zich gedwongen zal voelen om risico's te vermijden. Ook zegt Mulder dat het behalen van geldelijk voordeel één van de belangrijkste motieven is voor het plegen van een economisch delict³⁶.

4.2 Strafrechtelijke geldboete in Suriname

In Suriname maakt de geldboete ook deel uit van het strafrechtssysteem. In het herziene Wetboek van Strafrecht is dit geregeld in artikel 9 en artikel 40. Artikel 9 Sr. geeft aan dat de geldboete onder de hoofdstraffen valt. Dit artikel is reeds in de vorige hoofdstukken aan de orde gekomen. Artikel 40 Sr. is in het gewijzigd wetboek aangepast vergeleken met de Algemene Geldboetewet van 2002³⁷. De bedragen in de Algemene Geldboetewet van 2002 zijn opgenomen in Surinaamse gulden, we zijn nu reeds in 2017, 15 jaren verder dus. In deze vijftien jaren zijn heel veel veranderingen gekomen, één van de veranderingen die invloed heeft gehad op de Algemene

³⁴ Zie artikel 11 Wet Verdovende Middelen (S.B. 1998 no. 14)

³⁵ Hazewinkel - Suringa en Rummelink, 1989, Pag. 575

³⁶ Mulder & Doorenbos, 1995, Pag. 89

³⁷ S.B 2002 no. 73

Geldboetewet is het vervangen van de Surinaamse gulden (Sf) met de Surinaamse dollar (Srd) in 2004. In het gewijzigd Wetboek van Strafrecht is onder art. 40 lid 5 de geldboete onderverdeeld in zes categorieën, waarbij alle bedragen in Surinaamse dollars zijn opgenomen. Hierbij is de zevende categorie van de Algemene Geldboetewet van 2002 niet opgenomen die betrekking heeft op drugsgelateerde feiten en economische delicten.

Artikel 40 lid 1 Sr bepaalt dat degene die al dan niet bij rechterlijke uitspraak tot betaling van een geldboete is verplicht, is gehouden het vastgestelde bedrag binnen de termijn door het Openbaar Ministerie te stellen, aan de Staat te betalen.

Lid 2 bepaalt dat bij de vaststelling van de geldboete wordt, met het oog op een passende bestraffing, rekening met de maatschappelijke omstandigheden van de verdachte gehouden.

Lid 3 bepaalt dat het bedrag van de geldboete tenminste tien Surinaamse dollar is.

Lid 4 bepaalt dat de geldboete die voor een strafbaar feit ten hoogste kan worden opgelegd, is gelijk aan het bedrag van de categorie die voor dat feit is bepaald.

In lid 5 van dit artikel zijn de geldboeten in categorieën onderverdeeld, er zijn namelijk zes categorieën:

1. De eerste categorie: Srd 3500,-

De geldboete van de eerste categorie komt niet voor in Boek II Misdrijven maar wordt gereserveerd voor een aantal eenvoudige overtredingen van Boek III³⁸.

Een voorbeeld is artikel 537 Sr. die als volgt luidt:

1. Met hechtenis van ten hoogste acht dagen en geldboete van de eerste categorie, hetzij met één van beide straffen wordt gestraft:

- a. degene die dieren nodeloos vervoert of doet vervoeren op pijnlijke of kwellende wijze;
- b. degene die dieren nodeloos vervoert of doet vervoeren, zonder hun het nodige levensonderhoud te verschaffen of te doen verschaffen;

³⁸ MvT, S.B. 2012 no. 70

c. degene die dieren vervoert, laadt of lost dan wel doet vervoeren, laden of lossen op een wijze welke in strijd is met de bij staatsbesluit daaromtrent gestelde regelen.

2. Tot de in lid 1 van dit strafbaar gestelde feiten wordt gerekend:

a. een dier arbeid doen verrichten, welke kennelijk zijn krachten te boven gaat of waartoe het uit hoofde van zijn toestand ongeschikt is;

b. een dier vervoeren of doen vervoeren zonder dit het nodige levensonderhoud te verschaffen of te doen verschaffen;

c. het castreren van een dier anders dan door een dierenarts of door een persoon, die daartoe van regeringswege bevoegd is verklaard.

2. De tweede categorie: Srd 10.000,

De geldboete van de tweede categorie wordt gekoppeld aan een gedraging waarop een hechtenisstraf van ten hoogste twee maanden is gesteld bij overtredingen of een gevangenisstraf tot zes maanden bij misdrijven³⁹.

Een voorbeeld is art. 325 lid 1 Sr. die als volgt luidt:

1. Elke opzettelijke belediging die niet het karakter van smaad of smaadschrift draagt, hetzij in het openbaar mondeling of bij geschrift of afbeelding of in gegevens uit geautomatiseerde werken, hetzij iemand, in zijn tegenwoordigheid mondeling of door feitelijkheden, hetzij door een toegezonden of aangeboden geschrift of afbeelding of door toezending van gegevens uit geautomatiseerde werken, aangedaan, wordt, als eenvoudige belediging, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden en geldboete van de tweede categorie, hetzij met één van beide straffen.

3. De derde categorie: Srd 25.000,-

De geldboete vande derde categorie wordt gekoppeld aan de overige overtredingen of een gedraging waarop een maximale gevangenisstraf van zes maanden tot en met een jaar is gesteld.

Een voorbeeld is art.191 Sr. die als volgt luidt:

³⁹ MvT, S.B. 2012 no. 70

1. Degene die opzettelijk door valse alarmkreten of signalen de rust verstoort, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en geldboete van de derde categorie, hetzij met één van beide straffen.
2. Degene die opzettelijk wederrechtelijk gebruik maakt van een alarmnummer voor publieke diensten wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden en geldboete van de derde categorie, etzij met één van beide straffen.

4. De vierde categorie: Srd 50.000,-

De geldboete van de vierde categorie wordt gekoppeld aan een gedraging waarop een maximale gevangenisstraf van meer dan een jaar tot zes jaren is gesteld⁴⁰.

Een voorbeeld is art. 370 Sr. die als volgt luidt:

Degene die enig goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort wegneemt, met het oogmerk om het zich wederrechtelijk toe te eigenen, wordt, als schuldig aan diefstal, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en geldboete van de vierde categorie.

5. De vijfde categorie: Srd 100.000,-

De geldboete van de vijfde categorie wordt gekoppeld aan een gedraging waarop een maximale gevangenisstraf van 6 jaren of meer is gesteld.

Een voorbeeld is art. 295 Sr. die als volgt luidt:

Degene die door geweld of een andere feitelijkheid of bedreiging met geweld of een andere feitelijkheid iemand dwingt tot het ondergaan van handelingen die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendingen van het lichaam, wordt als schuldig aan verkrachting gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren en geldboete van de vijfde categorie.

6. De zesde categorie: Srd.1.000.000,-

⁴⁰ MvT, S.B. 2012 no. 70

De zesde geldboete categorie is uitsluitend voor rechtspersonen en schulddelicten bedoeld⁴¹.

In het tweede lid van artikel 40 Sr. is bepaald dat maatschappelijke omstandigheden meespelen bij de vaststelling van de hoogte van de geldboete. Het draagkrachtbeginsel kan als een van die omstandigheden worden aangemerkt, vandaar dat in artikel 41 Sr. is opgenomen om de geldboete in termijnen te mogen betalen.

In het eerste lid van artikel 41 Sr. is bepaald dat indien bij het vonnis een of meer geldboeten zijn opgelegd tot een bedrag van tenminste Srd 500,- is de rechter bevoegd bij de uitspraak te bepalen dat de veroordeelde het bedrag in gedeelten mag voldoen. Elk van die gedeelten wordt daarbij op tenminste Srd 50,- bepaald.

Tevens is in het tweede lid bepaald dat in geval van toepassing van lid 1 de rechter termijnen vaststelt voor de betaling van het tweede en – zo de geldboete in meer gedeelte mag worden voldaan – de volgende gedeelten.

Lid 3 bepaalt dat deze termijnen op ten minste één en ten hoogste drie maanden worden gesteld. Zij mogen tezamen een tijdvak van twee jaar niet overschrijden.

Indien men niet overgaat tot voldoening van de opgelegde geldboete volgt dan vervangende hechtenis, conform artikel 41 a en 41 b Sr.

De onderverdeling van de geldboete in categorieën schept diverse mogelijkheden op voor de rechter, namelijk aan de rechter wordt de ruimte gegeven de hoogte van de boete te bepalen, zolang hij maar binnen de categorie blijft en de rechter kan de boete aanpassen binnen de categorie waarin het strafbare feit valt aan de op dat moment geldende dagwaarde. Bij het opleggen van de geldboete speelt het draagkrachtbeginsel een essentiële rol. Het draagkrachtbeginsel houdt in dat er een evenredigheid moet bestaan tussen de financiële draagkracht en de opgelegde boete. De rechter moet bij de vaststelling van de geldboete rekening houden met de draagkracht van de verdachte in de mate waarin hij dat nodig acht met het oog op een passende bestraffing van de verdachte zonder dat deze in zijn inkomen en vermogen onevenredig wordt getroffen. De rechter zal moeten volstaan met de feiten en omstandigheden die hem bekend zijn door zijn ervaring of uit andere hoofde, of

⁴¹ MvT, S.B. 2012 no. 70

die hij van de verdachte heeft vernomen. In geval er een hoge geldboete wenselijk en mogelijk is en de rechter de indruk heeft dat de verdachte false informative heeft doorgegeven met betrekking tot zijn inkomen, kan een nader onderzoek noodzakelijk zijn.

Volgens Cleiren zijn er bij de oplegging van geldboeten twee aanknopingspunten: de ernst van het feit (delictsevenredigheid) en de draagkracht van de verdachte, welke een secundaire functie heeft. Cleiren haalt aan dat in de MvT van de wet Vermogenssancties de rechter bij zijn oordeel of de geldboete een passende straf is, uit moet gaan van de minimale draagkracht, waar correctie naar beneden toe niet mogelijk is. Hij zegt dat het draagkracht beginsel slechts in betrekking uitzonderlijke gevallen toepassing zal vinden en wel daar waar een verdachte financiële draagkracht welke duidelijk boven het minimum ligt⁴².

In Suriname heeft de wetgever aantal aparte wetten aangenomen ter voorkoming van money laundering, ter voorkoming van het plegen van strafbare feiten voor het verkrijgen van economisch wederrechtelijk voordeel, ter voorkoming van grote financiële inkomsten waarbij men de afkomst niet kan verklaren. De straf moet dienen als preventieve. De straf moet dus een zodanige afschrikking creëren dat de daders er twee keren over na zullen denken om het feit nog een keer te plegen. Hierdoor heeft de wetgever op bepaalde strafbare feiten heel hoge geldboetes en hoge gevangenisstraffen vastgesteld.

Met de aanneming van de Wet Strafbarestelling Money Laundering⁴³ wilt de wetgever verandering brengen daar boeten van 500 miljoen (artikel 1 van de Wet Strafbarestelling Money Laundering)⁴⁴ en 750 miljoen (artikel 2 van de Wet Strafbarestelling Money Laundering)⁴⁵ Surinaamse dollars op overtreding van bepaalde feiten in de wet staan. Waar er een vrees voor bestaat is dat door deze hoge boeten de “drugsbaronnen” gestimuleerd kunnen raken om nog grotere ‘zaken’ te doen om zodoende hun eventuele schade terug te kunnen verdienen⁴⁶.

⁴² Cleiren en Nijboer 1994, Pag. 63

⁴³ S.B. 2002 no. 64

⁴⁴ Artikel 1 van de Wet Strafbarestelling Money Laundering:

Als schuldig aan opzettelijke money laundering wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijfhonderdmiljoen gulden Surinaamse courant.

⁴⁵ Artikel 2 van de Wet Strafbarestelling Money Laundering: degene die van het plegen van money laundering een gewoonte maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twintig jaren en geldboete van ten hoogste zevenhonderd en vijftig miljoen gulden Surinaamse courant.

⁴⁶ Bachelor scriptie Ramrattansing, Geldboete als sanctie in het Surinaams strafrecht, maart 2003, Pag. 25

In de praktijk is gebleken dat personen die financieel zwak staan en psychisch hieronder gebukt gaan, vaak overgaan tot daden die een noodlottig gevolg met zich meebrengen. Zo is het ook bij de Wet Verdovende Middelen⁴⁷. De drugsbaronnen zoeken een slachtoffer van wie zij weten dat die het financieel erg moeilijk heeft. Zij kopen deze personen om met hun mooie praatjes en houden hen droombeelden voor, waarbij het slachtoffer dan het aanbod met open armen accepteert. Als zo een koerier dan gepakt wordt en hem een forse boete naast de gevangenisstraf wordt opgelegd, dan kan gezegd worden dat het doel van de geldboete is als straf bereikt. In de praktijk bestaat de indruk dat dader tijdens het strafproces vaak financieel bijgestaan wordt door de baronnen zelf. In de Wet Verdovende Middelen geldt er bij overtreding van de wet een geldboete maxima van 500 miljoen Surinaamse gulden. Dit is opgenomen in artikel 11 van de Wet Verdovende Middelen en wel voor het telen van bladeren waaruit rechtstreeks of middellijk cocaïne gemaakt kan worden⁴⁸. In artikel 2 van deze wet is duidelijk opgenomen welke bladeren verboden zijn om te telen⁴⁹. Bij de Wet Verdovende Middelen worden er ook gevangenisstraffen opgelegd en wel voor maximum levenslang⁵⁰.

⁴⁷ S.B.1998 no.14

⁴⁸ Art. 11 van de Wet Verdovende Middelen:

1. Degene die het bepaalde in de artikelen 2, 3 lid 1 onder A, B en D en 4 lid 1 onder A, overtreedt wordt, indien hij het feit opzettelijk heeft gepleegd, gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren en een geldboete van ten hoogste vijfhonderd miljoen gulden.
2. Degene die het bepaalde in de in lid 1 genoemde bepalingen overtreedt wordt, indien hij het feit anders dan opzettelijk heeft gepleegd, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren en een geldboete van ten hoogste tien miljoen gulden.
3. Degene die het bepaalde in de artikelen 3 lid 1 onder C, 4 lid 1 onder B, C of D, of 5, dan wel de regelen gesteld krachtens artikel 3 lid 4 of artikel 4 lid 3 overtreedt, of niet voldoet aan de voorwaarden of voorschriften bij een toestemming of wettelijke vrijstelling, bedoeld in de artikelen 6, 7 en 8, dan wel bij de herroeping van zodanige toestemming gesteld, wordt, indien hij het feit opzettelijk heeft gepleegd, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste dertien jaren en een geldboete van ten hoogste tweehonderd miljoen gulden.
4. Degene die het bepaalde in de artikelen 3 lid 1 onder C, 4 lid 1 onder B, C of D, of 5, dan wel de regelen gesteld krachtens artikel 3 lid 4 of artikel 4 lid 3 overtreedt, of niet voldoet aan de voorwaarden of voorschriften bij een toestemming of wettelijke vrijstelling, bedoeld in de artikelen 6, 7 en 8, dan wel bij de herroeping van zodanige toestemming gesteld, wordt, indien hij het feit anders dan opzettelijk heeft gepleegd, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en een geldboete van ten hoogste vijf miljoen gulden.

⁴⁹ Artikel 2 van de Wet Verdovende Middelen:

Het is verboden te telen *Papaver Somniferum* (L), *Canabis Sativa* (L), *Erythroxyton coca* (Lamarck), *Erythroxyton Novogranatense* (Morris), *Hieronimus*, zomede andere *Erythroxyloaceën* en andere soorten van hetzelfde geslacht, uit welker blad rechtstreeks of middellijk cocaïne kan worden gemaakt.

⁵⁰ Zie art. 11 lid 1 van de Wet Verdovende Middelen

In artikel 1 van de Wet Economische Delicten (WED) zijn de wettelijke voorschriften opgenomen. De WED kent straffen, bijkomende straffen, maatregelen en voorlopige maatregelen. De straffen zijn vastgelegd in artikel 4 WED dat als volgt luidt:

Lid 1: Opzettelijke overtreding van een van de in art. 1 genoemde wettelijke voorschriften (zie bijlage 2) voorkomende bepalingen alsmede van het bepaalde in de artikelen 24 en 25⁵¹ wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren en geldboete van ten hoogste een miljoen Surinaamse gulden.

Lid 2: Niet opzettelijke overtreding van een in de art. 1 genoemde wettelijke voorschriften voorkomende bepalingen alsmede van het bepaalde in de artikelen 24 en 25 worden gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en geldboete van ten hoogste vijfhonderdduizend gulden.⁵²

Lid 3: In artikel 5 van de WED zijn de bijkomende straffen geregeld, in de art. 6 tot 19 zijn de maatregelen geregeld en in de art. 20 tot 26 zijn de voorlopige maatregelen geregeld.

De geldboete als straf kan effecten hebben op de dader, namelijk de dader kan gestimuleerd raken om zijn verlies (die hij aan boete heeft moeten betalen) terug te verdienen. Hij zal dan tweemaal zo zwaar zijn werk voort zetten om het geld terug te krijgen en aan de andere kant zullen andere boete betalende tweemaal zo voorzichtig om te voorkomen dat zij in het vervolg geen fikse boete meer opgelegd krijgen.

⁵¹ Artike 24 van de WED:

⁵² Het opzettelijk handelen of nalaten in strijd met een bijkomende straf als bedoeld in artikel 5, lid 1 onder a, b of e, een maatregel als vermeld in artikel 6, een regeling als bedoeld in artikel 8 of een voorlopige maatregel, dan wel het ontduiken van zodanige bijkomende straf, maatregel, regeling of voorlopige maatregel, is een economisch delict.

Artikel 25:

Het opzettelijk, al dan niet door middel van een ander, onttrekken van vermogensbestanddelen aan verhaal of tenuitvoerlegging van een krachtens deze wet opgelegde straf, maatregel of voorlopige maatregel is een economisch delict.

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Conclusies

Door de beperkte strafrechtelijke sanctiemogelijkheden in ons strafrecht kan gesteld worden dat de gevangenisstraf het meest wordt toegepast. In 2015 is het een feit geworden dat ons strafrechtelijk sanctiestelsel gewijzigd is. De doodstraf die in de praktijk niet meer werd toegepast, is afgeschaft. Hierbij is de taakstraf als een nieuwe sanctie opgenomen als hoofdstraf in ons gewijzigd wetboek. De gedachte van de taakstraf kwam in 1973 op gang in Engeland. In het jaar 2001 is de taakstraf in Nederland als zelfstandige hoofdstraf opgenomen in het Wetboek van Strafrecht. In 2015 werd ongeveer 30.000 keer een taakstraf opgelegd door de rechter in Nederland. Als we dit vergelijken met Suriname zien we dat anno 2017 de rechter nog steeds geen taakstraf kan opleggen. Het is immers gebleven tot een opgenomen sanctie in ons nieuw wetboek. Uitvoering hieraan is nog steeds uitgebleven.

Aanbevelingen

Het is aan te bevelen dat de overheid nu werkelijk overgaat om de nodige voorzieningen te treffen zodat de rechter de taakstraf kan opleggen als een sanctie aan de daders die een niet ernstig delict plegen en dat de regering niet alleen stil bij staat door wetten te maken en wetten aan te nemen, maar daadwerkelijk de aangenomen wetten tot uitvoering brengen. Taakstraffen zijn humaan en effectief en hebben ook tal van voordelen. In ons huidig Wetboek van Strafrecht is alles uitgebreid geregeld met betrekking tot de taakstraf. Binnen de penitentiaire inrichtingen worden mensen opgenomen die een niet ernstig delict hebben gepleegd of gewoon een wet hebben overtreden waarbij ze 3 tot 6 maanden gevangenisstraf opgelegd krijgen. Deze veroordeelden worden dan gewoon samen opgesloten met zware criminelen die een gevangenisstraf van 10 of 20 jaren opgelegd krijgen, in de meeste gevallen zorgt dit voor een negatieve beïnvloeding. Een taakstraf zou in dit geval zeer aangenaam zijn. Hierdoor zouden dan alle veroordeelden van een lichte delict apart opgenomen worden en zo zouden ze dan ook niet in contact komen met zware criminelen. Het is aan te bevelen dat de nodige instanties werk van maken om zo snel mogelijk de taakstraf tot

uitvoering te brengen De geldboete die nu ook aangepast is in ons nieuw Wetboek van Strafrecht biedt diverse mogelijkheden om daders te straffen die de herkomst van hun inkomen niet kunnen verklaren of degene die een drugsgelateerd feit plegen. De geldboete als hoofdstraf heeft ook enkele voordelen in tegenstelling tot de gevangenisstraf en hechtenis. De geldboete en de taakstraf kan een goede combinatie zijn als sanctie. Als een dader een geldboete opgelegd krijgt en die binnen de termijn niet voldoet om die boete te betalen, kan aan de dader de taakstraf worden opgelegd waarbij hij onbetaald arbeid zal verrichten. Zo leert hij dan zelfdiscipline en het verrichten van onbetaald arbeid komt ten goede aan de samenleving. Tot slot kan gesteld worden dat het een gezonde ontwikkeling zal zijn binnen ons strafrecht als de geldboete in combinatie met de taakstraf als sanctie opgelegd wordt door de rechter.

BRONVERMELDING

Literatuurlijst

1. Corstens 2005

G. J. M. Corstens, Het Nederlands strafprocesrecht, Arnhem Kluwer 2005

2. Cleiren & Nijboer 2008

C. P. M. Cleiren en J. F. Nijboer, Tekst en Commentaar, Kluwer 2008

3. Kelk 2006

Prof. mr. C. Kelk, Bloemlezing Elementaire Strafrecht Deel 1, Deventer: Kluwer 2006

4. Kronenberg & Wilde 2007

Mr. M. J. Kronenberg en Mr. B. Wilde, Grondtrekken van het Nederlandse strafrecht, Kluwer 2007

5. Van Dijk 2005 – 2008

Nailah Urbi van Dijk, Jeugdcriminaliteit tussen 2005 en 2008 en alternatieve sancties in Suriname

6. Boone 2009

M. Boone, Gevangene in Nederland, Alphen aan der Rijn: Kluwer 2009

7. Junger – Tas 1993

J. Junger – Tas, De ontwikkeling van de alternatieve vrijheidsstraf, Gouda Quint 1993

8. Bemmelen 1990

J. M. van Bemmelen, Ons strafrecht 2, Alphen aan der Rijn 1990

9. Hazewinkel – Suringa / Remmelink 1996

J. Remmelink, Mr. D. Hazewinkel – Suringa's Inleiding tot de studie van Nederlandse strafrecht, Deventer: Gouda Quint 1996

10. Mulder & Doorenbos 1995

Mulder, A. en D. R. Doorenbos, Schets van het Economisch Strafrecht, Zwolle: W. E. F. Tjeenk Willink 1995

Wettelijke regelingen:

- Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no.116), gelijk zij luidt na de daarin aangebrachte wijziging bij S.B. 1992 no.38
- WET van 30 maart 2015, houdende nadere wijziging van het Wetboek van Strafrecht (G.B. 1911 no.1, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2012 no. 70) in verband met herziening van het Wetboek van Strafrecht.
- WET van 23 november 1977, houdende vaststelling van een nieuw Wetboek van Strafvordering (S.B. 1977 no.94), gelijk zij luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen bij S.B. 1980 no. 116, S.B. 1982 no. 84, S.B. 1989 no. 98, S.B. 1989 no. 100, S.B. 2002 no. 67, S.B. 2002 no. 68, S.B. 2002 no. 70, S.B. 2002 no. 71, S.B. 2004 no. 73, S.B. 2004 no. 105
- WET van 6 juni 1979 houdende vaststelling van beginselen inzake het toezicht op gedetineerden alsmede inzake het beheer van en het toezicht op penitentiaire inrichtingen en huizen van bewaring (Wet delinquentenzorg) (S.B. 1979 no. 21), gelijk zij luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen bij S.B. 1983 no.75, S.B. 1989 no. 97
- WET van 14 Mei 2002, houdende wijziging van de hoogte der geldboete, zoals vastgesteld in thans van kracht zijnde wettelijke regelingen (Algemene geldboetewet) (S.B. 2002 no. 73)
- WET van 9 Januari 1986, houdende vaststelling van regelen voor de opsporing, de vervolging en berechting van economische delicten (Wet economische delicten) (S.B. 1986 no. 2), gelijk zij luidt na de daarin aangebrachte wijziging bin S.B. 1989 no. 42, S.B. 1992 no. 80, S.B. 2002 no. 67
- WET van 5 September 2002, houdende regels ter zake het strafbaar stellen van money laundering (Wet Strafbbaarstelling Money Laundering) (S.B. 2002 no. 64)
- WET van 12 Februari 1989, houdende vaststelling van de wet verdovende middelen (Wet verdovende middelen) (S.B. 1998 no. 14), gelijk zij luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen bij S.B. 2002 no. 68

Interviews:

Gesprek met Mw. Kensen (Onderdirecteur PID)

Gesprek met dhr. Mohan (Penitentiair Ambtenaar PID)

Gesprek met Mw. Alfaisi (Onderdirecteur CPI)

Gesprek met Mw. Blokland (Hoofd Penitentiair Ambtenaar eerste klasse tevens Coördinator van het JOG en Vrouwen afdeling te CPI)

Gesprek met dhr. Hiera (Penitentiair Ambtenaar eerste klasse en medewerker op het stafburo van de directie te CPI)

Gesprek met dhr. Koulen (Hoofd Penitentiair Ambtenaar eerste klasse tevens hoofd van de afdeling Wooneenheden te PIH)

Gesprek met dhr. Beck (Adjunct hoofd Penitentiair Ambtenaar tevens medewerker Gedetineerden Administratie te PIH)

Electronische bronnen:

- <http://www.lachispa.eu/nieuws/doodstraf-blijft-in-wetboeken-cariben/> geraadpleegd op 17 july 2017
- <https://www.rechtspraak.nl/> geraadpleegd op 25 april 2017

Interview vragen:

1. Hoeveel personen zijn in detentie binnen de inrichting?
2. Welke programma's zijn voor de gedetineerden ontwikkeld met betrekking tot resocialisatie?
3. Welke voorzieningen zijn er om activiteiten te ontplooiën in de inrichting?
4. Hoe is de indeling van de gevangenis?
5. Welke afdelingen bestaan er binnen de inrichting?
6. Hoe is de cellenindeling?
7. Hoeveel personen zijn er in een cel?
8. Hoe wordt de verdeling bepaald?
9. Wordt er rekening gehouden met het misdrijf of is de duur van de gevangenisstraf daarbij bepalend?